

II

(EY:n ja Euratomin perustamissopimuksia soveltamalla annetut säädökset, joiden julkaiseminen ei ole pakollista)

PÄÄTÖKSET

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 20 päivänä lokakuuta 2004,

EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdan mukaisesta menettelystä

(Asia COMP/C.38.238/B.2) – Raakatupakka-ala – Espanja

(tiedoksiannettu numerolla K(2004) 4030)

(Ainoastaan englannin-, espanjan- ja italiantieliset tekstit ovat todistusvoimaisia)

(2007/236/EY)

Lokakuun 20. päivänä lokakuuta 2004 komissio teki EY:n perustamissopimuksen 81 artiklassa tarkoitettua menettelyä koskevan päätöksen. Komissio julkaisee asianosaisten nimet ja päätöksen olennaisen sisällön sekä määrättävät seuraamukset asetuksen (EY) N:o 1/2003⁽¹⁾ 30 artiklan säännösten mukaisesti. Se ottaa huomioon yritysten oikeudet edut sen suhteen, ettei niiden liikesalaisuuksia paljasteta. Päätöksen koko tekstin julkinen toisinto on saatavissa asiassa todistusvoimaisilla kielillä ja komission työkielillä kilpailun pääosaston Internet-sivulla http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html

TIIVISTELMÄ PÄÄTÖKSESTÄ

1. JOHDANTO

Päätöksessä käsitellään kahta horisontaalisia rajoituksia käsittävää rikkomista, joista toinen koskee raakatupakan jalostajia ja toinen raakatupakan tuottajien edustajia Espanjassa.

Jalostajien osalta rikkominen koskee raakatupakan ensijalostusta harjoittavan neljän espanjalaisen yrityksen keskinäisiä sopimuksia ja/tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja. Yritykset ovat Compañía española de tabaco en rama, S.A. ("Cetarsa"), Agroexpansión S.A. ("Agroexpansión"), World Wide Tobacco España ("WWTE") ja Tabacos españoles S.L. ("Taes") (jäljempänä 'jalostajat') sekä Deltafina SpA ("Deltafina", italialainen jalostaja) joko suoraan tai vuodesta 1999 ANETAB-yhteenliittymän osana. Tämän salaisen kartellin tavoitteena oli vahvistaa vuosina 1996–2001 kunkin vuoden (korkein) keskimyyntihinta kullekin raakatupakkalajille ja jakaa jokaisen ostettavan raakatupakkalajin määrät. Kolmen viimeisen vuoden aikana jalostajat sopivat keskenään myös kunkin raakatupakkalajin laatuluokkien hintahaarukoista, jotka esitetään viljelysopimusten liitteenä olevassa taulukossa, sekä sovellettavista ylimääräisistä ehdoista (kuten tuottaja- ja tuottajaryhmittymäkohtainen keskimääräinen vähimmäishinta).

Tuottajien osalta rikkominen koskee kolmen espanjalaisen maatalousliiton⁽²⁾ sopimuksia ja/tai yhdenmukaistettuja menettelytapoja. Nämä maatalousliitot ovat ASAJA, UPA ja COAG sekä maatalousosuuksuntien liitto CCAE⁽³⁾ (jäljempänä 'tuottajien edustajat') Tämän kartellin tavoitteena oli vahvistaa ainakin vuosina 1996–2001 kullekin vuodelle kunkin raakatupakkalajin laatuluokkien hintahaarukat, jotka esitetään viljelysopimusten liitteenä olevassa taulukossa, sekä sovellettavat ylimääräiset ehdot.

2. ASIAN TAUSTA JA MENETTELY

Komissio aloitti tämän menettelyn omasta aloitteestaan ja suoritti tutkimuksia useiden espanjalaisten jalostajien sekä muiden markkinaosapuolten tiloissa 3.–5. lokakuuta 2001.

Neljä espanjalaista jalostajaa ja niiden yhteenliittymä ANETAB ilmoittivat 16. tammikuuta 2002 päivätyllä kirjeellä, että ne sitoutuvat tekemään yhteistyötä komission kanssa menettelyjen aikana sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon yksityiskohtaisten ehtojen mukaisesti, ja toimittivat useita asiakirjoja, joissa oli todisteita käsiteltävänä olevista tosiseikoista. Ne ilmoittivat komissiolle myös, että ne olivat muuttaneet käytäntöjensä 3. päivästä lokakuuta 2001.

⁽¹⁾ EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Asociación agraria de jóvenes agricultores (ASAJA), Unión de pequeños agricultores (UPA) ja Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos (COAG).

⁽³⁾ Confederación de cooperativas agrarias de España (CCAIE).

Menettelyn aikana asianomaisilta, myös Espanjan maatalous-, kalastus- ja elintarvikeministeriöltä ("maatalousministeriö"), pyydettiin useita kertoja maataloustuotteita koskevia espanjalaisia sääntöjä.

Komissio aloitti asiaa koskevan menettelyn 11. joulukuuta 2003 ja antoi väitetiedoksiannon, johon sen vastaanottajille annettiin mahdollisuus vastata kirjallisesti sekä suullisesti 29. maaliskuuta 2004 pidetyssä kuulemistilaisuudessa.

3. ASIANOSAISET

3.1. Jalostajat

Päätös on osoitettu neljälle espanjalaiselle jalostajalle (Cetarsa, Agroexpansión, WWTE ja Taes) ja Deltafinalle sekä eräiden näiden yritysten emoyhtiöille.

Cetarsa on julkinen yritys, jolla oli vuoteen 1990 raakatupakan laillinen jalostusmonopoli Espanjassa. Se on yhä Espanjan suurin jalostaja. Se osti vuonna 2001 noin 67,6 prosenttia Espanjassa kyseisenä vuonna ostetusta raakatupakasta.

Agroexpansión perustettiin vuonna 1988 perheyriksenä. Sen perusti yrityksen puheenjohtaja. Vuoden 1997 alkupuolella Dimon Inc. -yrityksen ("Dimon") kokonaan omistama tytäryhtiö Intabex Netherlands BV ("Intabex") hankki sen koko pääoman. Vuonna 2001 Agroexpansión osti noin 15 prosenttia Espanjassa kyseisenä vuonna ostetusta raakatupakasta.

Toukokuusta 1998 90-prosenttista määräysvaltaa WWTE:ssä on käyttänyt Yhdysvaltain lainsäädännön alainen monikansallinen Standard Commercial Corporation ("SCC") kahden kokonaan omistamansa tytäryhtiön Standard Commercial Tobacco Co. Inc.:n ("SCTC") ja Trans-Continental Leaf Tobacco Corporationin ("TCLT") välityksellä. SCC omisti TCLT:n kautta kaksi kolmasosaa WWTE:n pääomasta vuodesta 1995 toukokuuhun 1998. Vuonna 2001 WWTE osti noin 15,7 prosenttia Espanjassa kyseisenä vuonna ostetusta raakatupakasta.

Taes on Universal Corporation -konsernin tytäryhtiö. Joulukuuhun 2002 asti Universal Corporationin kokonaan omistama tytäryhtiö Universal Leaf Tobacco Company Inc. ("Universal Leaf") omisti 90 prosenttia Taesin osakkeista. Joulukuussa 2002 Taesista tuli Universal Leafin kokonaan omistama tytäryhtiö. Vuonna 2001 Taes osti noin 1,6 prosenttia Espanjassa kyseisenä vuonna ostetusta raakatupakasta.

Deltafina on Universal Corporationin kokonaan omistama tytäryhtiö Italiassa eli Taesin sisaryhtiö. Deltafina vastaa Universal-

konsernin Euroopan toiminnasta. Se hankkii suurimman osan Taesin Espanjassa ostamasta tupakasta sekä merkittävän osan kahden muun espanjalaisen jalostajan tupakasta.

WWTE:n ja Agroexpansiónin emoyhtiöt ovat myös saaneet väitetiedoksiannon, koska ne ovat yhteisvastuussa tytäryhtiöidensä toiminnasta.

Kuultuaan asianosaisia komissio päätti lopettaa menettelyt Universal Corporationia, Universal Leafiä, Intabexia ja ANETAB:tä vastaan. Komissio katsoo, että sillä ei ole riittävästi todisteita siitä, että Universal Corporation ja Universal Leaf olisivat käyttäneet ratkaisevaa vaikutusvaltaa Deltafinassa ja Taesissa tai Intabex Agroexpansiónissa. Agroexpansiónin emoyhtiö Dimon katsotaan kuitenkin vastuunalaiseksi. ANETAB:stä komissio katsoo, ettei sillä ole riittävästi todisteita siitä, että kyseisen yrityksen toiminta olisi eronnut sen neljän jäsenyrityksen toiminnasta.

3.2. Tuottajat

Päätös on osoitettu myös kolmelle maatalousliitolle (ASAJA, UPA ja COAG) sekä maatalousosuuskuntien liitto CCAE:lle, jotka edustavat tupakan tuottajia.

Asianosaisia kuultuaan komissio päätti lopettaa menettelyt FNCT:tä, ACOTAB:tä ja TABARES:ia vastaan todettuaan, että FNCT oli ASAJA:n sivuliike sekä ACOTAB ja TABARES UPA:n sivuliikkeitä.

4. ESPANJALAINEN RAAKATUPAKKA-ALA

EU:n raakatupakan tuotanto on noin 5 prosenttia raakatupakan tuotannosta maailmassa. Jäsenvaltioiden johtavista tupakan tuottajista Kreikka tuottaa 38 prosenttia, Italia 37,5 prosenttia ja Espanja 12 prosenttia EU:n tuotannosta. Raakatupakan tuotantoon sovelletaan EU:ssa kiintiöjärjestelmää (ks. jäljempänä).

Kasvattajien tuottama raakatupakka ei ole tasalaatuinen tuote. Yhteisön lainsäädännössä tunnustetaan kahdeksan eri lajia. Espanjassa yleisin laji on Bright. Kutakin lajia on useita laatuluokkia. Luokan määrittely tekee tuotannonala ja viime kädessä se tehdään yksityisissä neuvotteluissa. Tuottajat myyvät kuivatun tupakan jalostajille erinä, joiden hinta vaihtelee niiden sisältämän tupakan laadun mukaan.

5. LAINSÄÄDÄNTÖKEHYS

Sekä raakatupakan tuotantoa että myyntiä jalostajille säädellään niin yhteisön kuin kansallisilla lainsäädännöillä.

5.1. Raakatupakka-alan yhteinen markkinajärjestely

Raakatupakka-alan yhteinen markkinajärjestely perustettiin vuonna 1970 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 727/70⁽¹⁾ Se korvattiin vuonna 1992 neuvoston asetuksella (ETY) 2075/92⁽²⁾ jota muutettiin merkittävästi vuonna 1998 neuvoston asetuksella (EY) N:o 1636/1998⁽³⁾ ja komission asetuksella (EY) N:o 2848/98⁽⁴⁾.

Raakatupakka-alan yhteisellä markkinajärjestelyllä säädetään i) tuotantokiintiöjärjestelmästä ja ii) tuottajien tuotantotuesta, joka toteutetaan raakatupakan tuotannolle myönnettävällä palkkiojärjestelmällä.

Palkkio myönnetään ainoastaan kiintiöön sisältyvän tupakan tuotannosta (eräin mukautuksin). Vuodesta 1998 osa yhteisön palkkiosta (ns. muuttuvan osa) maksetaan tuotetun tupakan laadun perusteella, mikä näkyy hinnassa. Palkkion muuttuvan osan maksaminen on uskottu tuottajaryhmittymille.

Yhteinen markkinajärjestely edellyttää, että kukin tuottaja tai tuottajaryhmittymä ja kukin ensijalostaja tekee kunkin markkinavuoden alussa (maalis–toukokuussa, jolloin tupakantaimet koulutaan) ns. viljelysopimukset, joissa määritellään sopimushinnat kunkin lajin jokaiselle laatuluokalle. Tässä vaiheessa hintoja mainittaessa käytetään usein hintaluokkaa. Espanjassa sopimushinnat ilmoitetaan itse asiassa kunkin tupakkalajin (esim. Bright) eri laatuluokkia koskevin hintahaarukoina. Viljelysopimuksissa mainitut hintahaarukat ovat hyvin laajoja. On kuitenkin huomattava, että lopullinen hinta (tai myyntihinta) voidaan määrittää vasta sadonkorjuun yhteydessä (eli loka–tammikuussa), ja se voi vaihdella huomattavasti viljelysopimuksen hinnasta laadun, määrän ja lisäneuvottelujen perusteella.

Yhteisön lainsäädäntö suosii toimialakohtaisten järjestöjen perustamista, joissa tuottajien ja jalostajien tulisi tehdä yhteistyötä markkinoiden tehokkaan toiminnan varmistamiseksi. Hintojen ja kiintiöiden vahvistamista koskevat menettelytavat on nimenomaan kielletty. Yksikään tähän asiaan liittyvä yhteenliittymä ei ole yhteisön lainsäädännössä tarkoitettu toimialakohtainen järjestö.

5.2. Kansallinen lainsäädäntö

Espanjassa vuoden 1982 lailla ja vuonna 1985 annetulla kuninkaan määräyksellä säädetään tuottajien edustajien ja jalostajien välisistä neuvotteluista ja niiden välisten vakiomuotoisten viljelysopimusten tekemisestä. Tämän yleisen säätelykehysten (johon lisätään maatalousministeriön myöhemmin toteuttamat toimet) tarkoituksena oli (vuoteen 2000) ainakin kannustaa tuottajia ja jalostajia neuvottelemaan yhdessä viljelysopimushinnoista. Vuodesta 2000 uusi laki edellyttää, että viljelysopimusten osapuolten on jokaisen erikseen hyväksyttävä sopimushinnat.

⁽¹⁾ EYVL L 94, 28.4.1970, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 860/92 (EYVL L 91, 7.4.1992, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 215, 30.7.1992, s. 70. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 864/2004 (EUVL L 161, 30.4.2004, s. 48), oikaisu EUVL L 206, 9.6.2004, s. 20.

⁽³⁾ EYVL L 210, 28.7.1998, s. 23.

⁽⁴⁾ EYVL L 358, 31.12.1998, s. 17. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1809/2004 (EUVL L 318, 19.10.2004, s. 18).

6. PÄÄTÖKSESSÄ KÄSITELLYT MENETTELYTAVAT

6.1. Jalostajien kartelli

Neljä espanjalaista jalostajaa ja Deltafina sopivat (korkeimmasta) keskihinnasta, jonka ne maksaisivat kustakin toimitettavasta tupakkalajista laatuluokasta riippumatta (ns. (korkein) keskimyyntihinta), ja siitä, minkä verran tupakkaa kukin jalostaja voi ostaa. Näin toimimalla jalostajat pyrkivät välttämään hintaneuvotteluja tuottajien kanssa toimitusvaiheessa, jotta nämä eivät voisi vaatia korkeampia hintoja kuin mitä jalostajat voisivat hyväksyä. Päätös kattaa vuodet 1996–2001. Vuonna 1998 jalostajat ottivat käyttöön myös pitkälle kehitetyn järjestelmän, jolla seurattiin ja valvottiin tuottajien toimintaa toimitusten aikana (ja joka kattoi myös tavanomaisen tiedonvaihdon sekä tupakan pakolliset siirrot). Vuosina 1999–2001 jalostajat sopivat keskenään myös sopimushinnoista (hintahaarukoista ja ylimääräisistä ehdoista), joita ne ehdottivat tuottajien edustajille neuvoteltaessa vuotuisista vakiomuotoisista viljelysopimuksista.

6.2. Tuottajien kartelli

Tuottajien edustajat sopivat sopimushinnoista (hintahaarukoista ja ylimääräisistä ehdoista), joita ne ehdottivat jalostajille neuvoteltaessa vakiomuotoisista viljelysopimuksista.

Ylimääräiset hintaa koskevat ehdot käsittivät tuottaja- ja tuottajaryhmittymäkohtaiset keskimääräiset vähimmäishinnat kullekin tupakkalajille laatuluokasta riippumatta. Tässä on huomattava, että tuottajaryhmittymäkohtaisia keskimääräisiä vähimmäishintoja voitaisiin silti korottaa toimitusvaiheen neuvotteluissa.

7. OIKEUDELLINEN ARVIOINTI

Komissio toteaa päätöksessä, että edellä mainitut menettelytavat muodostavat kaksi erillistä (yhtenäistä ja jatkuvaa) perustamissopimuksen 81 artiklan rikkomista.

Kaikki rikkomiseen osallistuneet tahot, joille päätös on osoitettu, ovat perustamissopimuksen 81 artiklassa tarkoitettuja yrityksiä, yritysten yhteenliittymiä tai yritysten yhteenliittymien yhteenliittymiä.

Sopimukset ja/tai yhdenmukaistetut menettelytavat, joilla suoraan tai välillisesti vahvistetaan kauppahintoja tai määriä, rajoittavat jo tavoitteensa perusteella kilpailua. Nämä menettelytavat on erityisesti mainittu EY:n perustamissopimuksen 81 artiklan 1 kohdassa.

Tällaiset menettelytavat voivat vaikuttaa Espanjan ja muiden jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska ne kattavat koko Espanjan markkinat ja koskevat tuotetta (raakatupakka), joka on jalostetun tupakan puolivalmiste ja joka menee suurelta osin vientiin.

Päätös koskee tiettyjen kilpailusääntöjen soveltamisesta maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan 4 päivänä huhtikuuta 1962 annetun neuvoston asetuksen N:o 26⁽¹⁾ ("asetus N:o 26") soveltamista käsiteltävänä oleviin menettelytapoihin. Päätöksessä todetaan, että käsiteltävänä olevia rajoittavia menettelytapoja ei voida pitää tarpeellisina yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi, joten niihin on sovellettava perussopimuksen 81 artiklan 1 kohtaa.

Päätöksessä todetaan lopuksi, ettei kansallinen lainsäädäntö eivätkä ministeriöiden menettelytavat velvoittaneet jalostajia sopimaan raakatupakan korkeinta keskimyyntihintaa eivätkä jakamaan tupakan määriä, jotka kukin jalostaja ostaa. Lainsäädäntökehelyksessä ei edellytetty jalostajia ja tuottajia päättämään yhdessä sopimushinnoista (hintahaarukoista tai ylimääräisistä ehdoista) eikä sillä poistettu kaikkia kilpailun mahdollisuuksia. Tästä seuraa, että tuottajien edustajien ja jalostajien väliset sopimukset ja/tai yhdenmukaistetut menettelytavat kuuluvat perussopimuksen 81 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

8. DELTAFINAN SEKÄ WWTE:N JA AGROEXPANSIÓININ EMOYHTIÖIDEN VASTUU

Päätöksessä todetaan, että Deltafina osallistui täysin jalostajien kartelliin, vaikka se ei toiminut jalostajana Espanjassa, koska sillä oli merkittävä asema Espanjan raakatupakkamarkkinoilla muun muassa seuraavista syistä: 1) se oli kolmen espanjalaisen tuottajan tärkein asiakas, 2) se oli suurin tupakan ostaja Espanjassa ja 3) se oli Euroopan markkinoista vastaava Universal-konsernin tytäryhtiö.

Päätöksessä todetaan myös, että Dimon (Agroexpansiónin osalta) sekä SCC, TCLT ja SCTC (WWTE:n osalta) käyttivät ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiöissään käsiteltävänä olevan ajanjakson aikana ja että niiden olisi tämän vuoksi katsottava olevan yhteisvastuussa tytäryhtiöidensä toiminnasta.

9. SAKOT

9.1. Rikkomisen vakavuus

Rikkomistapausten vakavuutta arvioitaessa on otettava huomioon se, että raakatupakan tuotanto Espanjassa vastaa 12 pro-

senttia yhteisön tuotannosta. Markkinoiden koko on suhteellisen pieni (vuonna 2001 Espanjassa ostetun tupakan arvo oli noin 25 miljoonaa euroa) ja keskittynyt yhdelle Espanjan alueelle, Extremaduraan.

Rikkomistapauksia on kuitenkin pidettävä luonteeltaan hyvin vakavina, koska ne koskevat raakatupakkalajien hintojen vahvistamista Espanjassa ja (jalostajien osalta myös) määrien jakamista.

Vaikka komissiolla ei ole riittäviä todisteita tuottajien ja jalostajien rikkomisten tosiasiallisista vaikutuksista markkinoihin, voidaan kuitenkin todeta, että jalostajien kartelli on ollut täysimääräisesti toiminnassa ainakin vuodesta 1998 ja että se on todennäköisesti vaikuttanut merkittävästi markkinoihin.

Edellä esitetyn perusteella komissio toteaa, että molempia rikkomistapauksia on pidettävä hyvin vakavina. Komissio ottaa kuitenkin huomioon markkinoiden suhteellisen pienen koon määrittäessään sakkojen perusmääriä.

9.2. Kunkin yrityksen painoarvo ja pelotevaikutus

- i) Komissio katsoo, että jalostajien kartellille (myös Deltafinalle) annettavia sakkoja olisi alennettava huomattavasti kunkin asianosaisen laittomaan toimintaan osallistumisen ja markkina-aseman mukaan.

Komissio ottaa tämän huomioon ja toteaa, että Deltafinalle olisi annettava suurin sakon perusmäärä, koska sen markkina-asema on huomattava, kuten kohdassa 8 esitetään.

Espanjalaisten jalostajien voidaan laajasti arvioiden katsoa osallistuneen laittomaan toimintaan vastaavalla tavalla. Perusmäärissä olisi kuitenkin otettava huomioon kunkin jalostajan koko ja markkinaosuus.

Noin 67 prosentin markkinaosuudellaan Espanjan raakatupakan ostomarkkinoilla Cetarsa on selkeästi johtava jalostaja Espanjassa. Sitä olisi käsiteltävä aivan omana ryhmänään, ja sille olisi määrättävä korkein sakon perusmäärä. Agroexpansiónilla ja WWTE:llä on kummallakin noin 15 prosentin markkinaosuus ja niille olisi määrättävä sama sakon perusmäärä. Taesille, joka on 1,6 prosentin markkinaosuudellaan jalostajista pienin, olisi määrättävä pienin perusmäärä.

⁽¹⁾ EYVL 30, 20.4.1962, s. 993/62.

Koska Agroexpansiön ja WWTE kuuluvat suuriin konserneihin, joille päätös on myös osoitettu, niiden sakkoihin sovelletaan kertoimia – Agroexpansiönille kerrointa 2 ja WWTE:lle 1,5 – riittävän pelotusvaikutuksen varmistamiseksi.

- ii) Päätöksessä todetaan, että tuottajien edustajien toiminnasta voidaan antaa ainoastaan vertauskuvallinen sakko seuraavista syistä.

Vaikka asiaa koskevissa kansallisissa säännöissä ei edellytetty, että tuottajien edustajat ja jalostajat sopivat yhdessä hintahaarukoista ja ylimääräisistä ehdoista, vuosina 1995–1998 neuvotelluissa vakiomuotoisissa viljelysopimuksissa mainitaan, että kaikki tuottajien edustajat voivat neuvotella yhdessä kunkin yksittäisen jalostajan kanssa tupakan myyntihinnastoista ja myyntiin liittyvistä ylimääräisistä ehdoista. Vuonna 1999 maatalousministeriö vieläpä hyväksyi hinnastot, jotka kaikki tuottajien edustajat ja neljä jalostajaa olivat jo yhdessä sopineet. Nämä hinnastot liitettiin kyseisen vuoden virallisessa lehdessä julkaistuu vakiosopimukseen. Lisäksi maatalousministeriö kutsui vuonna 2000 ja 2001 kummankin alan edustajia useisiin kokouksiin – joista eräät pidettiin itse ministeriössä – sopimaan hinnastoista. Näin ministeriö kannusti tuottajia vaatimaan, että kyseisistä hinnastoista neuvotellaan yhdessä.

Tällä perusteella päätöksessä hyväksytään, että vakiosopimusten kollektiivisia neuvotteluja koskeva lainsäädännöllinen kehys saattaa aiheuttaa epävarmuutta tuottajien toiminnan laillisuudesta. Lisäksi vakiosopimuksia koskevat neuvottelut hoidettiin yleensä julkisesti ja niiden tulokset olivat julkisia eikä yksikään viranomaisiin koskaan kyseenalaistanut niiden yhteensopivuutta yhteisön tai Espanjan lainsäädännön kanssa ennen näiden menettelyjen aloittamista.

Tämän vuoksi päätöksessä määrätään 1 000 euron vertauskuvallinen sakko kullekin tuottajien edustajalle. Koska tuottajien edustajiin sovelletaan vertauskuvallista sakkoa, niihin ei sovelleta muita sakkojen määräämisperusteita.

Edellä esitetyn perusteella annetaan seuraavat sakkojen perusmäärät:

— Deltafina	8 000 000 euroa
— Cetarsa	8 000 000 euroa
— WWTE	1 800 000 × 1,5 = 2 700 000 euroa
— Agroexpansiön	1 800 000 × 2 = 3 600 000 euroa
— Taes	200 000 euroa
— ASAJA	1 000 euroa

— UPA	1 000 euroa
— COAG	1 000 euroa
— CCAE	1 000 euroa.

9.3. Rikkomisen kesto

Jalostajien ja Deltafinan rajoittavia menettelytapoja sovellettiin yli viisi vuotta ja neljä kuukautta. Tästä syystä kullekin tuottajalle annettavia sakkoja olisi korotettava 50 prosentilla.

Tämän vuoksi olisi vahvistettava seuraavat sakkojen perusmäärät:

— Deltafina	12 000 000 euroa
— Cetarsa	12 000 000 euroa
— WWTE	4 050 000 euroa
— Agroexpansiön	5 400 000 euroa
— Taes	300 000 euroa.

9.4. Raskauttavat seikat

Komission hallussa olevista asiakirjoista käy selvästi ilmi, että Deltafina johti vuoden 1996 jälkeen tehtyjen jalostajien keskinäisten (korkeinta) keskimyynnihintaa ja määriä koskevien sopimusten suunnittelua, täytäntöönpanoa ja sovittelua. Se myös toimi jalostajien tekemien kilpailua rajoittavien sopimusten tallettajana. Näiden syiden perusteella Deltafinalle määrättävän sakkon perusmäärää olisi korotettava 50 prosentilla.

9.5. Lieventävät seikat

Espanjan lainsäädäntökehystä, jonka puitteissa rajoittavia menettelytapoja harjoitettiin ja sopimuksia tehtiin, on pidettävä lieventävänä seikkana sille, että jalostajat sopivat hintahaarukoista ja ylimääräisistä ehdoista ennen vakiomuotoisista viljelysopimuksista neuvottelemista julkisesti tuottajien edustajien kanssa.

Jalostajien toiminta meni asianomaisen lainsäädäntökehysten puitteissa käytäviä julkisia neuvotteluja sekä tuottajien edustajien kanssa tehtäviä sopimuksia pidemmälle, koska ne olivat tehneet salaisen sopimuksen (korkeimmasta) keskimyynnihinnasta ja määrien jakamisesta. Komissio kuitenkin katsoo, että julkisilla neuvotteluilla määriteltiin jonkin verran jalostajien toimintaa ohjaavaa tärkeää kehystä, mikä on siis katsottava lieventäväksi seikaksi jalostajien osalta.

Edellä esitettyjen jalostajien toimintaa koskevien lieventävien seikkojen perusteella jalostajiin (myös Deltafinaan) sovellettavia sakkojen perusmääriä voidaan alentaa 40 prosenttia.

Raskauttavat ja lieventävät seikat huomioon ottaen sakkojen määrät ovat seuraavat:

— Deltafina	13 200 000 euroa
— Cetarsa	7 200 000 euroa
— WWTE	2 430 000 euroa
— Agroexpansión	3 240 000 euroa
— Taes	180 000 euroa
— ASAJA	1 000 euroa
— UPA	1 000 euroa
— COAG	1 000 euroa
— CCAE	EUR1 000 euroa.

9.6. Sakon enimmäismäärä

Asetuksen (EY) N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

Käsiteltävässä asiassa SCC, SCTC, TCLT ja Dimon ovat WWTE:n ja Agroexpansiónin emoyhtiöinä yhteisvastuussa tytäryhtiöilleen määrättävistä sakoista ja niiden maailmanlaajuinen liikevaihto on otettava huomioon määrittäessä kymmenen prosentin enimmäismäärät.

Cetarsan vuoden 2003 liikevaihto oli 48,42 miljoonaa euroa, joten sille määrättävä sakko olisi alennettava 4,842 miljoonaan. Muille asianosaisille määrättyjä sakkoja ei tarvitse muuttaa.

9.7. Sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä vuonna 1996 annetun tiedonannon soveltaminen

Sekä jalostajat että tuottajien edustajat ovat anoneet sakkojen määräämättä jättämistä tai lieventämistä sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä kartelleja koskeissa asioissa vuonna 1996 annetussa komission tiedonannossa esitettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Cetarsa, Agroexpansión, WWTE, Taes ja Deltafina ovat vaatineet sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä annetun vuoden 1996 tiedonannon mukaisia etuuksia ennen väitetiedok-

siannon antamista ja ovat toimittaneet komissiolle tietoja lähinnä markkinoiden toiminnasta, hakijoiden rajoittavasta toiminnasta sekä käsiteltävänä olevien tosiseikkojen taustasta.

Taesille olisi myönnettävä 40 prosentin alennus sakosta, joka sille olisi määrätty, jos se ei olisi tehnyt yhteistyötä komission kanssa sakkojen määräämättä jättämisestä tai lieventämisestä annetun vuoden 1996 tiedonannon D jakson 2 kohdan ensimmäisen ja toisen luettelakohdan mukaisesti, koska se teki erityisen arvokasta yhteistyötä (varsinkin Deltafinan osuuden suhteen) menettelyn aikana ja koska se ei missään vaiheessa kiistänyt väitetiedoksiannossa esitettyjä tosiseikkoja.

Cetarsalle ja WWTE:lle myönnetään 25 prosentin alennus sakosta, koska ne toimittivat tietoja komissiolle mutta kiistivät tosiseikat vastauksissaan väitetiedoksiintoon.

Agroexpansiónille myönnetään 20 prosentin alennus sakosta, koska se toimitti tietoja komissiolle mutta kiisti tosiseikat ja jalostajien kartellin salaisen luonteen vastauksessaan väitetiedoksiintoon.

Deltafinalle myönnetään 10 prosentin alennus sakosta, koska sen yhteistyö komission kanssa menettelyn aikana ei juuri tuottanut tulosta.

Asetuksen (EY) N:o 1/2003 23 artiklan mukaan määrätään siis seuraavista sakon määristä:

— Deltafina	11 880 000 euroa
— Cetarsa	3 631 500 euroa
— WWTE	1 822 500 euroa (SCC, SCTC ja TCLT ovat yhteisvastuulliset)
— Agroexpansión	2 592 000 euroa (Dimon on yhteisvastuullinen)
— Taes	108 000 euroa
— ASAJA	1 000 euroa
— UPA	1 000 euroa
— COAG	1 000 euroa
— CCAE	1 000 euroa.